

Przedmowa	11
Streszczenie	17
Summary	19
Zusammenfassung	21
1. Wprowadzenie	23
1.1. Zasoby naturalne okolic Złotego Stoku.....	23
1.2. Cel pracy i zakres monografii.....	25
2. Rozmieszczenie i ogólna charakterystyka geologiczna złóż złotostockich	27
2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu.....	27
2.2. Budowa geologiczna i strukturalna skał pod kątem warunków eksploatacji.....	28
2.3. Występowanie rud i ich charakterystyka mineralogiczna.....	30
2.4. Podstawowe minerały złotoносne.....	31
2.5. Minerały kruszcowe i płone w złożach arsenu.....	31
2.6. Okruszczowanie rud złotoносnych.....	37
2.7. Zawartość złota i arsenu w minerałach i rudzie na przestrzeni wieków.....	38
2.8. Usytuowanie złóż.....	40
2.8.1. Pole Zachodnie.....	41
2.8.2. Pole Góry Krzyżowej (Pole Wschodnie).....	43
2.8.3. Pole Góry Sołtysiej (Czarnej Sztolni).....	43
2.8.4. Pole Białej Góry (Południowe).....	44
2.9. Poziomy wydobywcze i szyby.....	45
2.9.1. Pole Zachodnie (rejon Góry Haniak).....	45
2.9.2. Pole Wschodnie (rejon Góry Krzyżowej).....	47
2.9.3. Pole Góry Sołtysiej.....	47
2.9.4. Pole Białej Góry.....	48
3. Przegląd górniczo-hutniczych wydarzeń w rejonie Złotego Stoku	49
3.1. Zarys dziejów osady górniczej, miasta i ziemi ząbkowickiej.....	49
3.2. Rozwój eksploatacji górniczo-hutniczej w Europie Środkowej w XIII wieku.....	78
3.3. Podstawy prawne w zakresie wydobycia i przerobu kopalin na Dolnym Śląsku w XIII i XIV wieku. Regale górnicze.....	81
3.4. Miejscowości górnicze w pobliżu Złotego Stoku związane ze złotostockim ośrodkiem przemysłowym.....	82
3.5. Górnictwo kruszców w czasach Agricoli i jego związki ze Złotym Stokiem.....	84
3.5.1. Wiedza górnicza i metody jej nabywania w średniowieczu i renesansie.....	84

3.5.2. Stan górnictwa i hutnictwa w czasach Agricoli.....	85
3.5.3. Pobyt w Jachymovie.....	87
3.5.4. Dzieła górniczo-hutnicze.....	89
3.5.5. Informacje Agricoli o Złotym Stoku.....	91
4. Eksploatacja rud złotoñośnych.....	92
4.1. Początki eksploatacji złota.....	93
4.2. Okres cystersów z Kamieńca Ząbkowickiego.....	95
4.2.1. Działalność cystersów kamienieckich w zakresie górnictwa i metalurgii.....	100
4.3. Epoka Fuggerów.....	104
4.3.1. Ekspansja finansowo-handlowa.....	105
4.3.2. Złotnictwo augsburskie.....	110
4.3.3. Fuggerowie w Złotym Stoku.....	111
4.3.4. Produkcja złota w złotostockich kopalniach Fuggerów.....	112
5. Dzieje eksploatacji złota i arsenu na najbogatszych złóżach.....	115
5.1. Geologia złóż Pola Zachodniego w aspekcie ich eksploatacji.....	118
5.2. Historia wydobywania rud złotoñośnych na Polu Zachodnim.....	120
5.3. Polskie lata kopalni, systemy eksploatacji i zagrożenia naturalne.....	133
5.4. Poszukiwania nowych zasobów rudy i likwidacja kopalni.....	137
5.5. Zestawienie ustalonych zasobów złóżowych w Złotym Stoku.....	139
6. Metalurgia złota w Złotym Stoku.....	141
6.1. Złoto, charakterystyka ogólna.....	141
6.2. Metalurgia złota w Europie.....	143
6.3. Przegląd metod wydobywania złota stosowanych w Złotym Stoku.....	144
6.3.1. Początki.....	144
6.3.2. Metody hutnicze oparte na amalgamacji złota stosowane w XVI wieku.....	146
6.3.3. Upadek metalurgii złota w XVII wieku.....	149
6.3.4. Otrzymywanie złota z wypańków poarsenowych.....	150
6.3.4.1. Otrzymywanie złota z wypańków poarsenowych metodą hutniczą.....	151
6.3.4.2. Otrzymywanie złota z wypańków arsenowych metodą amalgamacji rtęcią.....	152
6.3.4.3. Metoda chloracyjna.....	153
7. Próba rekonstrukcji procesu technologicznego szesnastowiecznej produkcji złota w Złotym Stoku.....	161
7.1. Złotoñośne rudy występujące w Złotym Stoku.....	161
7.2. Przebieg procesu otrzymywania złota.....	165
7.3. Wzbogacanie rudy.....	165

7.4. Stاپianie rudy dla uzyskania „surowego kamienia”.....	166
7.5. Prażenie „surowego kamienia”.....	169
7.6. Stاپianie wyprażonego „surowego kamienia” z ołowiem.....	170
7.7. Oddzielanie złota od ołowiu.....	171
7.8. Surowce używane w procesie metalurgii złota.....	172
7.8.1. Węgiel drzewny i drewno.....	172
7.8.2. Ołów.....	173
7.8.3. Topniki.....	174
7.9. Bilans procesu.....	175
7.9.1. Ilość złota otrzymywanego w XVI wieku w Złotym Stoku.....	177
7.9.2. Ilość wydobytej z kopalń rudy w XVI wieku.....	178
7.9.3. Ilość zużywanego drewna i ołowiu w XVI wieku.....	179
7.10. Wpływ działalności górnictwo-hutniczej na środowisko.....	180
8. Produkcja związków arsenu ze złóż złotostockich.....	185
8.1. Arsen, charakterystyka ogólna.....	185
8.2. Podstawowe minerały arsenu.....	186
8.3. Historia arsenu i jego związków.....	186
8.4. Arsenik i jego zastosowanie.....	187
8.5. Przykłady nowoczesnego użycia związków arsenu.....	189
8.6. Historia produkcji arseniku.....	192
8.7. Metalurgia arseniku w Złotym Stoku.....	192
8.8. Produkcja arsenu.....	203
8.9. Wzbogacanie rud arsenu w Złotym Stoku.....	206
9. Historia produkcji czarnego prochu strzelniczego	
w Mąkolnie koło Złotego Stoku.....	214
10. Historia produkcji porcelany i innych materiałów ceramicznych	
dla potrzeb górnictwa i hutnictwa w Błotnicy koło Złotego Stoku.....	228
11. Złote dukaty z mennicy złotostockiej.....	233
11.1. Historia powstania mennicy.....	234
11.2. Monety bite w złotostockiej mennicy.....	238
11.3. Monety bite przez Podiebradów.....	240
11.3.1. Monety bite przez Rosenberga.....	244
11.3.2. Monety bite przez książąt legnicko-brzeskich.....	247
11.4. Technologia produkcji monet złotych i srebrnych.....	252
11.5. Probiernia.....	256
11.6. Złote monety z mennicy w Złotym Stoku na giełdach numizmatycznych.....	258
12. Przedmioty ze złotostockiego kruszcu.....	259
13. Złoto Niemiec od XIX wieku do końca II wojny światowej.....	267

14. Likwidacja kopalni i huty. Otwarcie muzeum Podziemnej Trasy Turystycznej w zabytkowych wyrobiskach Góry Soltysiej i Trasy Turystycznej „Złota Ścieżka”	269
14.1. Kopalnia w Złotym Stoku jako podziemny obiekt zabytkowy.....	271
14.1.1. Idea zorganizowania muzeum górniczo-hutniczego.....	271
14.1.2. Podziemna Trasa Turystyczna „Kopalnia Złota” im. Ignacego Domeyki.....	272
14.1.3. Historia prac górniczych w rejonie Góry Soltysiej. Wyrobiska w obrębie Czarnej Sztolni.....	276
14.1.4. Zabytkowa Kopalnia Złota w Złotym Stoku. Opis przebiegu obecnej trasy podziemnej.....	280
15. Zakończenie	287
Aneks A – Kalendarium wydarzeń górniczo-hutniczych w rejonie Złotego Stoku (Mikoś T., Salwach E., Tichanowicz J. 2008)	290
Aneks B – Profesor Tadeusz Dziekoński jako badacz górniczo-hutniczych dziejów Dolnego Śląska i Złotego Stoku (Mikoś 2008)	318
B.1. Wstęp.....	318
B.2. Życiorys, nauka i praca.....	318
B.3. Zakres tematyczny i analiza naukowa monografii Profesora Dziekońskiego.....	320
B.4. Prace laboratoryjne i badania eksperymentalne.....	324
B.5. Idea utworzenia muzeum złota w Złotym Stoku.....	325
B.6. Zakończenie.....	326
Aneks C – Ignacy Domeyko patronem zabytkowej kopalni złota w Złotym Stoku (Mikoś, Chmura 2006)	327
C.1. Wstęp.....	327
C.2. Litwa – w rodzinnych stronach, nauka i wykształcenie.....	329
C.3. Francja – w poszukiwaniu zawodu, nauka w Szkole Górniczej.....	329
C.4. Chile –ojciec górnictwa, geologii i mineralogii.....	331
C.5. Zakończenie.....	333
C.6. Ignacy Domeyko patronem zabytkowej Kopalni Złota w Złotym Stoku.....	334
WYKAZ ŹRÓDEŁ I BIBLIOGRAFIA	336